

Laurincová 3 body

Autor sa vo svojom príspevku venuje manželstvu, ktoré podľa neho hrá základnú rolu v každom spoločenskom usporiadaní. Jeho komentár si môžeme rozdeliť na dve časti. V prvej autor zdôrazňuje dôležitú rolu manželstva vzhľadom k celému ľudskému spoločenstvu či spoločenskej formácii. Podobne je tomu aj u iných autorov, kde je manželstvo zásadným nomickým nástrojom v našej spoločnosti a zastáva privilegovaný status medzi významnými vzťahmi, ktoré potvrdzujú realitu v rámci dospeljej populácie (Berger, Kellner 1964).

Druhá časť komentáru je konkrétnejšia, vymenúva príklady ako napr., že inštitúcia manželstva zaisťuje riadne rozdelenie žien medzi mužov. Teda manželstvo predstavuje akési mantinely, udáva role jednotlivým členom rodiny, dáva jasný návod na cestu životom.

Manželstvo má formálny a oficiálny charakter, ktorý je výrazom určitej stability a výlučnosti spojenia manželskej dvojice v očiach spoločnosti. Avšak neformálne súžitia a manželstvá sa v podstate nelíšia v zmysle kvality vzťahu a výraznejšie ani v iných ohľadoch, **formálne výhody manželstva sú malé (Chmelařová 2010: 81)**. Manželstvo je stále do veľkej miery stabilizujúcou inštitúciou, avšak nie výlučnou, keďže touto vlastnosťou či funkciou disponujú v postmodernej dobe aj inštitúcie či usporiadania iné.

Použitá literatúra:

Berger, P. L., H. Kellner. 1964. „Marriage and the construction of reality“. Diogenes 46: 1-23.
Chmelařová, H. 2010. Proměny současného manželství. Rigorózní práce. Masarykova univerzita.

Sucháčová Excelentní, 6 bodů

Georges Duby se zabýval středověkou společností, kde rodina zastávala jinou roli, než je tomu v naší době. V úryvku tvrdí, že základní roli ve společnosti hraje manželství – zapříčiňuje se o vznik příbuzenstva, opravňuje plodit děti a je svorníkem sociální stavby (Duby 2003). Tyto znaky se shodují s teorií tradiční rodiny Iva Možného. Ten ji definuje jako vícegenerační soužití s důrazem na náboženský diskurz trvalého závazku a jediného přípustného způsobu plodit děti (Možný 2008).

Ovšem postupem času se rodina změnila a manželství už dle Luhmanna není klíčovým pilířem společnosti; dle něj je v dnešní době vzdát se rodinných vztahů (ustavených nejčastěji manželstvím) jednodušší než v minulosti kvůli vysoké diferenciaci funkcionálních systémů jakožto pilířů ekonomických, politických a náboženských, jelikož ty se o proces reprodukce systému starají samy a jejich závislost na reprodukci symbolického kapitálu a kolektivního vědomí rodiny není až tak vysoká (Luhmann 2002). To znamená, že manželský vztah nahrazuje partnerský a hlavní náplní není proces reprodukce, nýbrž o společné žití dvou jedinců za účelem vzájemné spokojenosti. Přesto již zmíněná zásadní myšlenka svorníku Dubyho platí i dnes – díky němu může společnost ovlivnit vlastní budoucnost a zachovat strukturu. Prostředkem je například primární socializace dětí, která učí jedince přijímat kulturní hodnoty, normy a řád, jež společnost ustanovila.

Literatura:

Duby, G. 2003. Rytíř, žena a kněz. Praha: Garamond.
Luhmann, N. 2002. Láska jako vášeň. Praha: Prostor.
Možný, I. 2008. Sociologie rodiny. Praha: SLON.

Tichý 4 body

Pokud bych se i s jistou dávkou zjednodušení pokusil zformulovat Dubyho odstavec do jednoho souvětí, pak by znělo nějak takto: Základním stavebním kamenem společností je manželství, jež zajišťuje jejich stabilitu v čase. Duby v zadaném odstavci přistupuje k manželství z pohledu jeho funkce, který notně připomíná paradigma strukturálního funkcionalismu. Duby tak nahlíží na manželství jako na instituci s pozitivními dopady na společnost a nijak nereflktuje možné negativní důsledky, ke kterým může instituce manželství vést. Andrea Dworkinová či Robin Morganová však tuto instituci vidí na opačném pólu prospěšnosti než Duby. Dworkinová odhaluje, že manželství se vyvinulo ze znásilnění a z institucionalizace únosu (Dworkin 2000: 9) a podobně jako Collins (1982) nahlíží na manželství jako na formu vlastnictví. Morganová používá více zabarveného výrazu, když připodobňuje manželství k otroctví (Morgan 1971: 573). **Zdá se, že tyto dvě argumentační linie, jejichž hodnocení instituce manželství leží na opačných pólech linie prospěšné – škodící musí vyvracet jedna druhou. ???** Avšak při bližším pohledu začíná být zjevné, že se nevyklučují. Lze tak postavit zjednodušující hypotézu, že důsledky instituce manželství ve společnosti nemají jednoznačnou tendenci ani k hodnocení příznivému ani k hodnocení nepříznivému. Spíše lze manželství chápat v ambivalentním smyslu a jeho důsledky chápat jako komplexní.

Použitá literatura:

Poznámka k použité literatuře: Nebylo užito níže citované primární literatury, texty či citace byly poskytnuty ve studijních materiálech tohoto kurzu. Odvolávám se tedy na autoritu vedoucího kurzu, od něhož jsem citace přebral.

ANDREA DWORKIN (1981) Pornography: Men Possessing Women. New York, P.G.Putnam's Sons, s. 9.

ROBIN MORGANOVÁ (ed.) (1971) Sisterhood is Poverfull. New York, Random House, s. 573.

RANDALL COLLINS (1982) Love and Property. New York, Oxford University Press, str. 119-154.

Turková 4 body

Úryvek Georgese Dubyho popisuje společnost stojící na časem prověřené struktuře, udržovanou skrze manželství, která zajišťují reprodukci samotné společnosti a reprodukci norem a vlastnictví.?? Společnost skrze manželství socializuje nové generace, vštěpuje jim, jak by společnost a vztahy měly fungovat a snaží se zachovat danou strukturu, která zajišťuje společnost uspořádanou. To znamená řádné rozdělení žen mezi muže, aby ukázny mužské soupeření o ně a plození aby se stalo oficiálním (Duby, 2003: 17) V této větě mi ale není jasné, co přesně rozdělení žen mezi muže znamená. Očekávala bych spíše boj ženy o muže, který zůstane u rodiny v monogamním vztahu a vzdá se všech ostatních žen. **Přesné!!!** Pokud v dnešní společnosti lidé nebojují o sebe navzájem a vztah není víceméně vyrovnaný, měla by žena být ta slabší vyhledávající podporu. V posledních letech však přibývá rodin s jedním rodičem, s rodiči stejného pohlaví, nesezdaná soužití atd. **Ačkoliv tento stav Duby přímo nezmiňuje v negativním smyslu, vnímám to jako vývoj špatnou cestou a že na základě toho se společenská struktura, jak ji Duby popisuje, rozpadá.** Nevím, zda tyto změny vnímat negativně, že se struktura změní a odkloníme se od manželství. Toto soužití se nám zdá logické, protože nelze žít izolovaně, chceme výhradní právo na partnera, kvalitnější vývoj dětí, bezpečí (Plaňava, 1998)... Jenže dnešní společnost nalézá nové způsoby jak socializovat další generace, jak najít jistoty a stavět vztahy i mimo manželství, skrze nové instituce.

Zdroj

Plaňava, Ivo: 1998. Spolu každý sám. V manželství a rodině. Praha: Nakladatelství Lidové Noviny.
Duby, G. 2003. Rytíř, žena a kněz, Praha: Garamond, s. 17.

Vlčková 3 body

Manželství má základní roli ve společnosti. (Duby 2003: 17) Podle mého názoru je to pravda a manželství osobně považují za důležité. Rodina by podle mě měla být svázána poutem, které pro mě představuje manželství - už jen tím, že manželé mají společné jméno, které získávají i jejich děti. Rodina tedy vypadá jako celek a podle mě jí to dává i větší pocit sounáležitosti. Pro mnoho lidí však manželství nejspíš ztrácí význam, protože se snižuje počet lidí, kteří do něj vstupují. Vyplývá to z grafu struktury rodin a domácností, podle kterého počet úplných rodin klesá a roste počet domácností jednotlivců. (ČSÚ) Tuto situaci znám, nic to však nemění na mém názoru o důležitosti manželství. Zároveň si myslím, že pro spoustu lidí manželství význam má, jinak by již dávno zaniklo. Možná manželství stále existuje i díky tomu, že se z něj dají čerpat různé výhody, o čemž svědčí i Dubyho názor, že manželstvím se získává třeba dědické právo. (Duby 2003: 17) Nesouhlasím však s tvrzením o manželství jako oficiálnímu způsobu plození dětí. (Duby 2003: 17) Jak vyplývá z grafu Podíl dětí narozených mimo manželství (ČSÚ), stále více dětí se rodí mimo manželství. V dnešní době tedy manželství není podmínkou pro rození dětí. Dá se však souhlasit s tím, že manželství zakládá vztahy příbuznosti (Duby 2003: 17). Příbuzným se totiž skutečně můžeme stát buď spojením pokrevním a nebo tak, že se sňatkem spojíme s nějakou jinou rodinou.

Použitá literatura a zdroje:

Duby, G. 2003. Rytíř, žena a kněz. Praha: Garamond, s. 17.

Graf - Podíl dětí narozených mimo manželství. Český statistický úřad (www.czso.cz/csu).

Graf - Struktura rodin a domácností v letech 1961 - 2001. Český statistický úřad (www.czso.cz/csu).

Zat'ková Správné otázky, ale neuspořádané – a dobrý konec 3 body

Duby vidí manželstvo ako silne funkčnú jednotku. Práve takéto nahliadanie na problém vedie k idealizovaniu tohto konceptu. Manželstvo ako „svorník sociálnej stavby“ [Duby 2003] významnosť takého vzťahu poukazuje aj na príklade jasne definovaných pravidiel dedenia. Systém a štruktúra sa udržuujú práve vďaka manželstvu. Budúcnosť spoločnosti je zaistená. Čo je však problematické na takomto videní, že nepojednáva o rozvodovosti a o jedincoch.

Môžeme tomu rozumieť tak, že v živote jedinca je dostatočný fakt, že sa raz oženi/ vydá? Rozvod už nie je legitímne téma? Prvotné manželstvo splnilo svoju funkciu a to, že momentálne tento vzťah neprebíha, už nemení situáciu? Vzťahy po rozvode sú zložité, dôkazom čoho je samotná existencia rodinného práva, respektíve jeho časť, ktorá vyjasňuje vzťahy po manželstve. Od roku 2000 stúpa priemerná dĺžka trvania manželstva rozvedených. Z čoho vyplýva, že sa viac rozvádzajú páry, ktoré spolu žijú dlhšiu dobu. V roku 2010 bola priemerná dĺžka manželstva okolo 12,5 roka [Český statistický úřad 2013]. Snažíme sa poukázat na fakt, že aj páry, ktoré pôsobili stabilne sa dnes rozvádzajú častejšie. A tak dochádza k zmene usporiadania vzťahov.

Manželstvo, ktoré plodí deti je funkčné a má význam pre spoločnosť, pretože dieťa sa socializuje skrz túto inštitúciu. Problém je, čo keď dôjde k rozvratu manželstva. Dnes môžeme stretnúť ľudí, ktorí prešli viac než jedným manželstvom. Takýto jedinca nie sú v rozpore s Dubyho názorom, práve naopak, stále hľadajú a utvrdzujú sa v stabilite, ktorú pre nich znamená manželstvo. Ale nie je to, už len tlak z tradície? 70% žien so základným vzdelaním majú prvé dieťa mimo manželstvo. To nám môže naznačovať, že manželstvo pre takúto ženu nebolo primárnym cieľom. Manželstvo bolo východiskom takejto situácie.

Nevyvraciamy myšlienku funkčnosti manželstva, skôr sa snažíme poukázať na zložitosť a súčasný stav, kedy manželstvo je tradíciou, ale už nie v takej forme ako v minulosti a je potrebné nenahliadať na daný problém aj z iných než funkčných stránok.

Zdroje:

Duby, G. 2003. Rytíř, žena a kněz, Praha: Garamond

Český statistický úřad. 2013. „Rozvodovost.“ Český statistický úřad [online]. Praha. [cit. 25. 10. 2013]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>